

Megtartó hagyomány

**Magyar és török
kézművesmesterségek
átörökítése és
továbbélése
napjainkban**

MEGTARTÓ HAGYOMÁNY

Magyar és török hagyományos kézműves mesterségek
átörökítése és továbbélése napjainkban

Preserving tradition – The inheritance and continuation of Traditional Hungarian and Turkish handicraft professions

A programban résztvevő diákokat a Nádudvari Népi Kézműves Szakiskola mesterei segítették:

Árvai Anikó, a Népművészet Ifjú Mestere, nemezkészítő

Benő Tamás, a Népművészet Ifjú Mestere, bőrműves

Benő-Nagy Réka, nemezkészítő

Fazekas Ferenc, népi iparművész, fazekas

Galánfiné Schmidt Teréz, népi iparművész, szövő

Győri Balázs, a Népművészet Ifjú Mestere, faműves

Kiss Tamás, faműves

Molnár Erzsébet, bőrműves

Vetró Mihály, a Népművészet Ifjú Mestere, nemezkészítő

Zombori Judit, szövő, néptáncoktató

Education and Culture
Lifelong Learning Programme
COMENIUS

MAGYAR ÉS TÖRÖK KÉZMŰVESMESTERSÉGEK ÁTÖRÖKÍTÉSE ÉS TOVÁBBÉLÉS NAPJAINKBAN

Az Európai Bizottság Egész életen át tartó tanulás programjának Comenius alprogramján iskolánk, a Nádudvari Népi Kézműves Szakiskola és Kollégium *Megtartó hagyomány – Magyar és török hagyományos kézműves mesterségek átörökítése és továbbélése napjainkban* címmel sikeresen pályázott az isztambuli Zeytinburnu IMKB Kiz Teknik Ve Meslek Lisesisel közösen.

A program során a magyar és a török kézműves szakiskolában tanuló diákok megismerkedtek egymás népi hagyományaival, a helyi tárgyi népművészet formavilágával, motívumkincsével és technikai megoldásaival. Ezt a tudást felhasználva alkottak új, a 21. században élő fiatalok számára is jól használható

tárgyakat. Mindkét intézmény diákjai ellátogattak egymás műhelyeibe, ahol közösen dolgozták fel a helyi hagyományokat, és közös műhelymunka során terveztek és alkottak tárgyakat. A program egy-egy szakaszának befejezéseként bemutatót és kiállítást rendeztünk az elkészült alkotásokból a helyi fiataloknak, érdeklődőknek.

A résztvevők közben megismerték, és az érdeklődőkkel megismertették a sok évszázados tárgyak esetében a forma, a díszítmény és a funkció egységét. Helyben megtalálható természetes alapanyagokból dolgoztak, alkottak egyedi használati tárgyakat, miközben fejlődött a kreativitásuk, felelős környezet- és természetszemlélet alakult ki bennük.

Megismerték a partner nép kultúráját, a két nép életszemlélete közötti különbségeket vizsgálva és megvitatva fejlődött az elfogadó képességük, kialakult és erősödött a más kultúrákkal, vallásokkal szembeni toleranciájuk.

A nádudvari diákok és mestereik 2014. április 23. és május 8. között tanultak az isztambuli partneriskolában, míg a török diákok 2014 júniusában érkeztek Nádudvarra.

Ebben a kiadványban a Nádudvari Népi Kézműves Szakiskola a programban részt vett diákjainak munkáiból adunk egy kis ízelítőt. Valamennyi bemutatott alkotás a törökországi tapasztalatok, inspirációk hatására készült, némelyiknek volt konkrét előzménye, forrása, máskor a felhalmozódott élmények segítették a tervezést és kivitelezést. Nagyon gyakran jelent meg a tervezés fázisában a két nép népművészetében fellelhető párhuzamok keresése.

Valamennyi résztvevő írásban is összefoglalta a program során szerzett tapasztalatait, az alkotások mellett ezekből a szöveges élménybeszámolókból is idézünk.

ANTAL IMOLA

takács

A bursai gyapjúmúzeumban láttuk, hogyan fejlődött a gyapjú megmunkálása, és hogy működik nagyüzemben. Láthattunk török viseletet, és ez nagyon hasznos további szakmai tevékenységünkben. Nagyon fontos megemlíteni a vásárokon, múzeumokban látott szőnyeget, mert szövés közben sokat meríthetünk belőlük. Az iskolában töltött idő is érdekes volt számunkra. Jó volt találkozni más kultúrával, felismerni különbségeket és hasonlóságokat. Nagyon tetszett a török emberek vendégszeretete, közvetlensége, lazasága.

Szerintem mindenki számára jó emlékként marad meg ez a találkozás. Sokat tanulhattunk ez az idő alatt, és a csapatot is összehozta.

BOZZAY KLÁRA

bőrműves

Az isztambuli kézműves iskola diákjaival közösen szervezett programban számomra – természetesen a sok nagyszerű közös élmény mellett – legtöbbit az jelentett, hogyan tudtunk „egy nyelven beszélni” látszólag nagyon eltérő kultúrájú fiatalokkal. Érdekes volt meg tapasztalni, mennyire egyformán gondolkodunk lényeges dolgokban az eltérő kulturális háttér ellenére.

A megélt élmények arra ösztönöztek, hogy a tapasztaltakat felhasználjam alkotómunkám során, és ösztönzést adtak az önkéntes, közösségi munkában való részvétellel is.

BŐCZY BOGLÁRKA

nemezkesztő

Mintha csak egy-két hét telt volna el, olyan gyorsan repültek a mozgalmas és izgalmas napok azóta, hogy hazaérkeztünk Törökországból. Abból az országból, ahol török „háttársaink” (*arkadaş*) oly nagy vendégszeretettel fogadtak bennünket az első pillanattól kezdve. Számomra egészen bámulatos volt az az őszinte lelkesedés, és rajongás, amellyel mindannyiunk felé fordultak. Indulás előtt sokat gondolkodtam azon, vajon hogy fogjuk megszokni az ottani iskolát, tanárokat, diákokat, ám minden várakozásomat felülmúlta házigazdáink kedvessége, figyelmessége.

Különösen nagy élmény volt számomra megtapasztalni a személyes találkozások, barátságok kialakulása

közben adódó nyelvi korlátok nagyon kreatív „kicselezése”. Sajnos kevesen voltak köztünk angolul vagy törökül tudó diákok, de még ez sem akadályozta meg a jó hangulatú közös időtöltéseket a két iskola diákjai, tanárai között.

A város megismerése, a tengerparti séták, a hangulatos bazározások és megannyi érdekes program, kiállítás és múzeum mellett szántunk időt arra is, hogy több kézművességet oktató iskolába is ellátogattunk. Bár kézművességük jelentősen eltér a miénktől, mégis úgy gondolom, minden szakma tanulója gazdagodhatott az ott látott gyűjteményekből, motívumokból.

Mindig nagyon érdekelték más népek kulturális, vallási, hétköznapi és kevésbé hétköznapi hagyományai, melyeket közelről megfigyelni számomra a legnagyobb csoda. A Kék Mecset és a Hagia Sophia mind egy-egy valóságos csoda, de a „lényegét” érdekes módon mégiscsak egy kicsi dzsámiban találtuk meg.

A tanulmányút befejeztével egy női táskát készítettem, felhasználva a magyar-török népművészet tökéletesen egybevágó motívumát, a tulipánt.

Török barátainkkal együtt töltött összesen négy hét maga a csoda volt. Nagyon boldog vagyok, hogy megvalósulhatott ez a nemzetközi csereprogram, és ennek részese is lehettem, méginkább kinyitotta a szememet a keleti országok felé. Ezelőtt csak könyvekből tanultunk az ottani hagyományokról, kézműves technikáiról, ám most meg is tapasztalhattuk ezeket, bár nem pontosan úgy, ahogy tanultunk róla, de mindenképpen egy nagyon érdekes tapasztalat volt látni, mit jelent a kézművesség nekik, és mit nekünk.

A program óta teljesen beleszerettem Törökországba, részt vettem azóta egy két hónapos törökországi önkéntes programon, ahol szintén a török kézművesség egy fajtájával ismerkedhettem. Elkezdtem törökül tanulni, illetve az angoltudásom is nagyon sokat javult, hiszen nagy szerencsémre én tolmácsolhattam angolról magyarra és magyarról angolra az információkat a magyar csoport és a török csoport angoltanára között.

Azóta is nagyon visszavágyom Törökországba, illetve idén ősztől szeretnék beiratkozni a budapesti *Yunus Emre*

CSÍKI VIRÁG nemezkesztő

Enstitüsü török intézet egyik nyelvtanfolyamára. Remélem, a jövőben még nagyon sokszor alkalmam nyílik majd újra és újra visszalátogatni Törökországba.

Még egyszer nagyon köszönöm a lehetőséget!

A török népművészetben elvárásoltak a virágminták, azok közül is a tulipánmotívum, mely a magyar népművészethez hasonlóan ott is gyakran megjelenik zsinórszerű kialakítással. Ennek hatására készítettem a tulipános, zsinóros nemezsmellényemet.

FEJES FANNI

fazekas

Két nagyon tartalmas hetet töltöttünk Isztambulban egy ottani iskola tanulóival és diákjaival, akik nemcsak gyönyörű helyekre kalauzoltak el minket, hanem bemutatták iskolai életüket, kultúrájuk nagy részét. Sok időt töltöttünk együtt velük a két hét alatt, tanultunk különböző kézműves technikákat, mint például a makramé avagy a hímzés. Láthattuk az általuk készített börtárgyakat, szebbnél szebb rajzokat. Bepillantást nyertünk a konyhakultúrába, ugyanis egy szakács-tanszak is működik az iskolájukban, ahol jellegzetes török ételeket is főznek a diákok. A sok együttlét alatt sikerült egy kicsit megismerkednünk egymással, jobban megismertük az ottaniak gondolkodásmódját és viselkedését.

Mielőtt nekiindultunk volna a nagy török útnak részt vettünk török nyelvórákon, melyeken alapkifejezéseket és szavakat tanulhattunk. Egy Magyarországon élő török hölgy is segítette munkánkat. Voltunk régészeti múzeumban, ahol mindenki talált szakmájához kapcsolódó régészeti anyagot és hasznos gyűjtőmunkát végezhetett.

Egy-két hónap múltán az ottani diákok látogattak hozzánk. A program több szempontból is eredményesen végződött. Az egyik legfontosabb feladat talán egymás és egymás kultúrájának, vallásának elfogadása volt. Nagyon örülök, hogy részt vehettem ezen a programon, mindannyiunk számára nagyon érdekesnek és hasznosnak bizonyult.

Egy nem mindennapi lehetőséget kaptam egy idegen ország, idegen kultúra, s emberek megismerésére. Számomra ez a 16 nap Isztambulban feledhetetlen élmény volt. Kedvesek a török emberek, s nagy lelkesedéssel várták látogatásunkat, ahogy mi is nagy izgalommal vártuk az ő Magyarországra érkezésüket. Az iskola nagyon hangulatos volt, sok csodálatos tárgyát készítettük közösen.

Török barátaink a Nádudvari Szakiskolában különböző mesterségeket próbálhattak ki (fafaragó, népi bőrműves, fazekas, nemezkészítő, szövő). A török diákok nagy lelkesedéssel készítették el különböző műhelyekben tárgyaikat. Nagy öröm volt ez a közös alkotás melyből barátságok is szövődtek.

A felkészítő óráknak köszönhetően kisebb-nagyobb bakikkal szót tudtunk érteni egymással, amiben a testbeszédnek is volt szerepe.

Tárgyalkotásukban a forma- és motívumkincs hasonló a magyar motívumvilághoz. Ez a felismerés vezetett a bőrtáskák tervezésekor és elkészítésekor.

GORBAI FERENC

bőrműves

JELES CSILLA

fazekas

Szakiskolánk lelkes kis csapata több, mint fél hónapot töltött Törökországban, és ez alatt az idő alatt többször jártunk Ázsiában is.

Kézműves központokban látogattunk csipkeverő, foltvarró, fazekas, ruhatervező, ékszerkészítő műhelyeket. Bursában textil múzeumban, selyemgyárban, régészeti múzeumban tettünk látogatást. Volt alkalmunk megnézni a dervisek táncát, és eljutottunk a Héttoronyba is.

Tartalmas, élményekkel teli két hetet tölthettünk Törökországban, kicsit megismerhettük egy másik nép kultúráját, életszemléletét, tárgyi népművészetét, motívumkincsét, számunkra új technikai megoldásokat láthattunk.

KISS ANDRÁS

bőrműves

Örülök, hogy járhattam egy olyan országban, aminek a népművészete hasonlít a magyar népművészethez. Rengeteg múzeumban voltunk, ahol sok érdekes dolog kapcsolódott a mi szakmáinkhoz. Gyakorlati foglalkozásokat is tartottak, ahol mi is elkészíthettünk egy-egy egyszerű tárgyat, így nagyobb rálátásunk volt az általuk tanult szakmákra.

Amikor hazaérkeztünk, ők is meglátogattak minket, mi is megmutathattuk saját mesteriségünk alapfogásait. Jó volt látni, hogy ők is ugyanolyan lelkesek voltak, mint mi. Szerintem

nekik is és számunkra is életre szóló élményt jelentett ez a közel két éves program. Ezúton is szeretném megköszönni tanárainknak, hogy lehetővé tették ezt számunkra.

Gazdag mutívumviláguk nagy hatással volt rám. Lenyűgöztek a mutívumok. A török népművészetben is egyik legelterjedtebb virágmotívum, a tulipán felhasználásával terveztem és készítettem egy női válltáskát. Változatos színhasználatukat kissé visszafogottabban használtam az elkészített tárgyon.

MAROSSY MÁTÉ

bőrműves

Isztambulban kissé úgy éreztem magam mint Alíz Csodaországban. Ez az érzés végigkísérte az ott töltött időt, mindazonáltal meg kell említenem, hogy a legpozitívabb meglepetés ért minden apró „szokatlanban”. A fogadtatás kifejezetten barátságos volt. Hamar megtaláltuk a közös hangot különböző technikákkal és nyelvekkel.

Számomra nagy jelentőséggel bír a török kultúrában megtalálható, külső szemlélő számára talán érthetetlen szokások, vallási normák mögé nyert betekintés. Úgy érzem a tolerancia egy magasabb szintjére lephettem, miközben lehetőségem volt egy alapvetően eltérő kultúra megismerésére.

A viszontvendéglátás erős meglepetéssel szolgált a törököknek szakmai szempontból. Ennek oka, hogy lényegesen kevesebb gépet használunk mint ők, és iskolánk is sokkal közelebb áll a természethez.

Az Isztambulban látott szinte felfoghatatlan sűrűségű információ, mintakincs, történetek és legendák ihlették a képen látható tárgyat, egy útleveletartót.

Az Isztambulban eltöltött tizenhat nap szinte olyan gyorsan repült, mint az a gép, amivel eljutottunk Törökországba. Hatalmas izgalom gyűlt bennem. Isztambul csodás élményeket adott nekem, kíváncsi voltam mindenre, a hétköznapi életre, a vallásra, az ételekre, a múzeumokra...

Nagyon jó volt látni a tengert, már első nap megmosakodtunk benne. Másnap bemutatkoztunk az zejtinburnui kézműves iskolában. A nyelvi hiányosságok gyorsan megmutakoztak, angoltudásunk hiányait testbeszéddel foltoztuk ki.

Teljesen átszellemültünk mindannyian. Jó volt néhány kézműves iskolát meglátogatni, bár ők már több gépet használnak, a motívumvilág megragadta mindannyiunk fantáziáját, melyeket át tudunk ültetni a saját munkáinkba is.

Nekem nagyon különleges volt a minaretekből felcsengő napi öt imádság, és örülök, hogy személyesen is betekinthettem ennek az imádságnak a folyamatába egy kicsi dzsámiban.

Az elsüllyedt palota meglátogatása egy fantasztikus és magával ragadó élmény volt csak úgy, mint a mindig

MARTON KÁROLY

nemezkesztő

nyüzsgő nagybazar. A tizenhárommillió városban a tömegközlekedés megtanított arra minket, hogy nagyon kell figyelniük egymásra. Vendéglátóink nagy odafigyeléssel és gondoskodással voltak felénk, ami nagyon jól esett nekünk. Isztambulból egy csodát kaptunk, feledhetetlen élményeket és személyes barátságokat.

Isztambulban megnézhattuk a szufi szerzetesek jellegzetes kerengő táncát, mellyel az égitestek járását modellezzik. A szertartás során révületbe kerülnek, melyet a forgás mellett a különleges zene is segít.

A programhoz kapcsolódó munkám egy dervis süveg, mely a szufi szerzetesek öltözetének jellegzetes eleme.

MEZEI NORBERT

bőrműves

Megtiszteltetésnek éreztem, hogy én is bekerülhettem a török-magyar kézműves program csapatába. Isztambulban nagyon tetszett a török emberek vendégszeretete, közvetlensége. Szerintem mindenki számára jó emlékként marad meg ez a találkozás. Sokat tanulhattunk ezidő alatt.

A múzeumokban végzett gyűjtőmunka során azokra a motívumokra figyeltem, melyek hasonlóak a két nép népművészetében. Ezek felhasználásával készítettem ezt az ivótülköt rézzel díszítve.

MIKÓ IMRE

faműves

Az együtt töltött idő alatt megismerhettük az török fiatalok szokásait. Sok hagyományos török mutivumot ismertem meg, ezeket be tudom illeszteni az általam készített tárgyakba. A török kézművességben szerintem túl sok dolog van gépiesítve, ennek ellenére nagyon szép tárgyakat készítenek. A bazárokon is rengeteg szép tárgyat láttunk.

A beszélgetés eleinte kicsit nehezen ment, de hamar leküzdöttük a nyelvi akadályokat. Sok múzeumban voltunk, ahol érdekes dolgokat láttam, sok élménnyel gazdagodtam.

A gyűjtött motívumok felhasználásával egy hegedűhátú széket készítettem, melynek háttámlájára tulipán- és inda motívumokat faragtam.

NAGY-VARGA ÉVA

takács

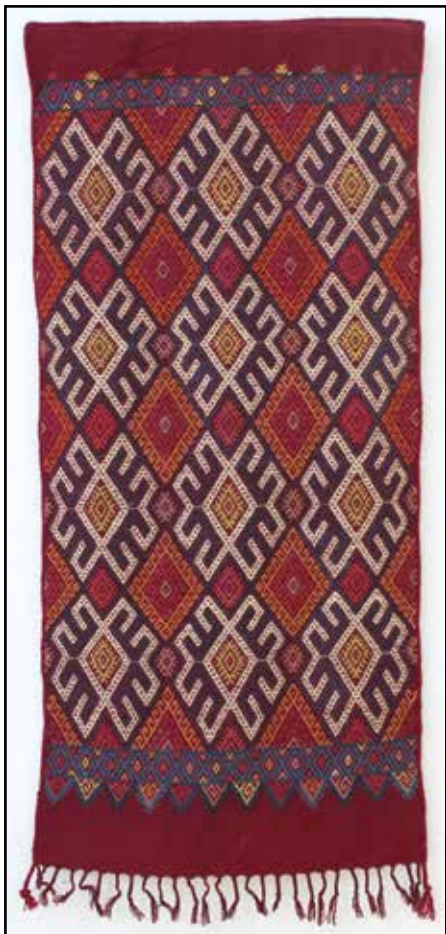
Utunkat megelőzte egy intenzív felkészítés, melyben a török nyelvvel és a kultúrával ismerkedhettünk.

Törökországban megismertük az iskolában folyó munkákat, technikákat, melyeket mi is kipróbálhattuk. A török tanárok, diákok kedvesek, segítőkészek voltak. A szakmai programokon kívül sok új élményben volt részünk. A rengeteg látnivaló magával ragadott minket, számomra mégis a legnagyobb élményt a Márvány-tenger partján fekvő Héttorony (*Yedikule*) jelentette magyar történelmi vonatkozásai miatt.

A tanulmányút során szerzett tapasztalatokat, mintákat figyelembe véve készítettem el a kislány ruhát a köténnyel, illetve a kendőmet.

PAP SZILVIA

gyapjúszövő

Szövőként nagyon izgalmasnak találtam a török-magyar kézműves programot. Isztambulban jobbnál jobb múzeumokban, bazárokból jártunk, ahol sok csodálatos viseletet, szőnyeget és motívumot láttunk.

Szokatlan volt, hogy a török kézműves iskolában milyen sok gépet használnak.

Különleges élmény volt a török diákokkal együtt tanulni és alkotni.

Nagyon örültem neki, hogy nemcsak mi ismerhettük meg az ő kultúrájukat és szép országukat, hanem ők is a miénket.

A Törökországban gyűjtött hatalmas motívumkincsből nagyon nehéz volt választanom, végül egy dzsidzsimtechnikával készült szőnyeget dolgoztam fel.

SAJÓ YVETT

nemezkesztő

Nagyon megörültem, amikor megtudtam, hogy kiválasztottak erre a programra. Az utazás előtt nagyon izgalmas volt a közös nyelvtanulás. Az indulás napján majd szétcsattantam az örömtől. Tisztán emlékszem az első napra hogy mindenki milyen szívélyesen fogadott minket. Törökországban nagyon sok szép dolgot látunk és tapasztaltunk. Nekem a szöttesek tetszettek nagyon.

Úgy vélem a kinn töltött idő alatt leginkább toleranciát tanultunk iskolatársaink és egy másik nép felé egyaránt.

Jó volt látni, hogy ők hogyan dolgoznak, milyen technikával, és jó volt, hogy ebből minél többet át akartak nekünk adni.

SZAKADY KINCŐ

nemezkészítő

A programnak köszönhetően nemcsak egy kézműves iskolába és annak hétköznapijaiba láthatunk bele, de számunkra egy eddig idegen kultúrába is.

Az út előtt hetente egy alkalommal volt felkészítő óra, ahol tanultunk török nyelvet, beszélünk a kultúráról, szokásokról és az ország történelméről is.

A zeytinburnui iskolában láthattuk, hogy milyen egy török kézműves iskola, hogy hogyan telnek a diákok napjai. Érdekes volt látni, hogy egyenruhában járnak, nincs osztályon és iskolán belüli megkülönböztetés és rivalizálás.

Az isztanbuli diákok nagyon közvetlenek és érdeklődőek voltak.

A program során nagyon izgalmas volt a közös műhelymunka tanári segítséggel, de mi diákok is segítettünk egymásnak, így a személyes kapcsolatok is jobban kialakultak.

A kézműves mesterségek elsajátítása mellett megismertük a másik kultúra zenéjét, táncát, étkezési és illembeli szokásait, egymás népművészetét, mintakincset és formavilágát is.

Az utazásunk végén mindenki megszerette, és egy kicsit a sajátjának is érezte a Törökországot.

SZÉLES ZSOLT

faműves

Törökországi látogatásunk során rengeteg élménnyel gazdagodtunk. Betekintést nyertünk egy nagyvárosi életbe, mely egyszerre keleti és nyugati, ódivatú és modern is. Számomra az első perctől meglepő volt az emberek nyitottsága. Nyelvi akadályokba ütköztünk ugyan, de ez fejlesztette az asszociációs készségünket. Az iskolában is otthonosan érezhettük magunkat, szeretettel fogadtak bennünket. Bár a kézművesség fogalmát nem egyformán értelmezzük, mégis sokat tudtunk tanulni tőlük.

Néhány kézműves technika elsajátítása mellett, rám nagy hatással volt a török zene. A Ga-

lata torony környékén lévő utcazenészeknél sok török népi hangszert ismerhettem meg. Az iskolában több alkalommal is hallhattuk, hogy hogyan szól egy *bağlama*, melyet ki is próbálhattam, sőt két egyszerűbb dalt is tanítottak nekem. Így esett a választásom arra, hogy egy hangszert készítek el. A *bağlama*, számos pengetős hangszernek az elődje. Nagy hatással volt a tambura fejlődésére, kialakulására is, mely török közvetítéssel került hazánkba, és beépült a népi hangszereink közé. Így egy olyan hangszert készítettem el, amelyet mindkét nép magáénak érezhet.

SZILÁGYI BÁLINT

faműves

Az isztamuli látogatás és a diákokkal együtt eltöltött idő alatt sok jó élménnyel gazdagodtunk és új kapcsolatok alakultak ki. Az út során kissé beeláhattunk a törökök múltjába, építészeti stílusába. Láthattunk gyönyörű tájakat, hajóztunk a Boszporuszon és kicsiben láttuk Törökország legszebb építményeit, helyeit a Miniatürkben.

A törökökkel eltöltött idő kellemes volt, érdekes ahogyan megmutatkozott a két kultúra közti különbség. Más a beszédstílusuk, mozgásuk, ételkészítési szokásaik, zenéjük, így sokat tanulhattunk egymástól. Szerintem csapatépítés szempontjából is hasznos volt ez az út, ilyen sok együtt töltött idő után úgy gondolom, hogy jobban összekovácsolódtott

a társaság. Talán a legjobb, amikor az iskolában spontán kialakult a közös tánc, zene; és egyik legnagyobb élményem, hogy újdonsült török barátaim a születésnapomon tortával köszöntöttek fel.

Az isztambuli látogatás és a törökökkel együtt töltött idő felejthetetlen élményekkel gazdagított minket, és felkeltette az érdeklődésünket más kultúrák iránt.

A török és a magyar népművészetben is fontos szerepet játszik a korszoktökből készített víztároló edény. Ennek hagyománya nálunk már alig lelhető fel, de használata több száz évre visszakövethető. Ezért döntöttem úgy, hogy a megismert előképek alapján egy karclozott korszoktök ivóedényt készítek.

VANCSA BOGLÁRKA

takács

Nagyon tetszett Isztambulban az óvárosi rész, gyönyörűek voltak az épületek, rengeteg volt a virág, és mindenhol szőttesek voltak. Kevés volt ez a két hét arra, hogy annyi textilt tudjak tanulmányozni, amennyit szeretnék. Így minden időt próbáltam kihasználni. Első megszólaláskor rájöttem, hogy jól tudok rö-

tönözni idegen nyelven, és ez nagy önbizalmat adott.

Egész törökországi tartózkodásunk alatt nem tudtam betelni a szőnyegek csodálatosságával, a motívumok páratlan gazdagságával. A nagy bazárban, ha elárultuk, hogy szövőök vagyunk, minden szimbólumnak elmondták a jelentését, elővettek gyönyörűbbnél gyönyörűbb szőnyegeket, hogy lefotózhassuk, majd megmutatták, hogy melyik színt milyen növényvel kell festeni.

Azóta is nagyon sokat merítkezek az ott gyűjtött motívumokból, annyira inspiráló volt, hogy a lelkesedésem csillapíthatatlan! Ezek felhasználásával szőttem egy gyapjú átalvetőt és egy vászonszoknyát blúzzal és kötényvel.

VARGA NÓRA

nemezkesztő

Számomra hatalmas ajándék volt, hogy részt vehettem ebben a programban. Mindig is szerettem Törökországot, a török embereket, a kultúrájukat, de ilyen részletességgel még nem volt lehetőségem bepillantást nyerni ebbe a mesés világba. Nagyon jó volt, hogy átélhettük egy török kézműves iskola mindennapjait és megtapasztalhattuk a hasonlóságokat és különbségeket is. Szerintem mindannyian, akik részt vehettünk ebben a programban, megőrizzük emlékként a török diákok és tanárok végtelen segítőkészségét, türelmét, nyitottságát, kedvességét. Az egyik legfontosabb tanulság, amit az úton kaptam, hogy láttam, minden török diák és tanár mennyire büszke a kézművességükre, művésze-

tükre. Jó lenne ebből kicsit haza is hozni, hogy itthon is nagyobb becsülete legyen a kézművességnek. Remélem, mikor a török iskola tanárai és diákjai ellátogatnak hozzánk, ők is legalább annyi kedves emlékekkel tértek haza, mint mi tőlük.

Érdekes volt, hogy kicsit mást jelent számunkra a kézművesség, mint számukra, mégis tudtuk élvezni és szeretni ezt a különbözőséget, és nyitottan álltunk egymás munkáihoz. Ők is lelkesen készítették mindent kézzel itt nálunk Nádudvaron, és mi is nyitottan fogadtuk például a gépi hímzést és egyéb modern kézművességet. Jó lenne, ha nem szakadna meg a kapcsolat a két iskola között!

Végül is meg tudtuk magunkat értetni egymással minden témában, mert igazán szerettük volna megosztani a bennünk lévő élményeket a többiekkel, de biztos vagyok benne, hogy mindenki átértékelődött a nyelvtanulás fontosságára. Remélem még sokszor lesz lehetőségük az iskola diákjainak külföldön is tapasztalatot szerezniük, mert ezek az élmények egy életre megmaradnak bennük.

